

Il-Jien u Lilhinn Minnu

Ħsiebi bħal aghma; biex isib it-trejqa
itektek bil-għasluġ kull pass li jagħti;
jimxi qajl qajl u qatt ma jaf fejn wasal;
dalma kbira tostorlu l-kif u l-għala,
u d-dawl li hu jixtieq qatt ma jiddilu.

Ħsiebi bħal aghma, u dik id-dalma sewda,
bħal marda li tittiehed, tmissli 'l qalbi
u ddawwarha bin-niket, bħalma ż-żraġen
tax-xewk u tal-għolliq idawru x-xitla
tal-ward u joħonquha. Minn ġol-ħondoq
tad-dwejjaq kiefra jien għajjatt imbikki:
“Għajjew għajnejja tħares bla ma tara,
u qalbi nfriet. Min sa jagħtini l-hena
tad-dawl sabiħ? Min sa jurini t-trejqa
li twassalni xi mkien fejn hemm il-milja
tax-xewqa kbira li taħfili 'l ħajti?”

Ħarist madwari; rajt il-ward ilellex
bl-eluf u jilgħab mal-fewġiet għaddejja;
smajt lill-għasafar moħbijin fix-xuxa
tal-fraxxnu u tal-harrub iġhannu l-għanja
ferrieħa tal-imħabba u x-xemx mill-għoli
tiddi fuq kollox u bis-sħana wtieqa
tfittex l-egħruq tal-ħajja. Dehra ħelwa!
dehra sabiħa li bennitni f'ħolma
ta' poezija u bħal raqqditli s-sensi;
izda s-sħana tax-xemx ma nizletx f'qalbi;
anqas dijitha ma kisritli d-dalma
illi ngabret fuq ħsiebi.

Lejn is-sema

arfajt ħarsti mixtieqa; eluf ta' kwiekeb
f'dak il-wisa' bla tarf rajt ilebilbu
bħalma jagħmel il-ward, meta bil-ħlewwa
tbusu l-fewġa t'April. Madwari l-ħsejjes
tal-ħidma kienu sikt u l-lejl kien firex
l-istar tiegħu bla lewn fuq l-art u l-baħar.
Ħelwa kienet is-sieġha! Fuq ix-xtajta
il-mewġ iħaxwex dik il-għanja ċkejnkna
li tħannen għall-mistrieħ; għannej waħdieni
fis-skiet tal-lejl, ir-rużinjol iwieġeb
b'leħen imbikki, u bħala ruħ li tishar
l-arloġ iwennes lil min jishar bħalu.
Qawwija kienet ħarsti lejn is-sema,
u ħsiebi ttawwal, bħalma tagħmel xitla,

biex jixrob l-ewwel dawl li sata' jinzel
minn dak l-iżraq bla qiegh, minn dak il-wisa'
bla truf; u jiena tlabt: "Mulej, urini
it-triq tal-hena; ixghel għewwa ħsiebi
id-dawl tal-fehma u minn fuq qalbi neħhi
l-għoqla ħarxa tad-dmugh."

Ebda twegiba.

Hemm kien is-sema bid-djamanti żoroq
tal-kwiekeb jiddu għewwa ħbub għajnejja;
hemm il-baħar mifruq fid-dalma siekta
iħaxwex l-għanja ta' tfulitu; moħbi
go sigar moħbijin – ruħ imbikkija, –
hemm kien ir-rużinjol itenni l-għanja
li għallmitu l-imħabba; – poezija
helwa li traqqad ix-xejriet tal-gisem, –
izda sebħ ma tefgħetx fuq ħsiebi mdallam,
anqas go qalbi ma tefgħet is-sliem.

Ħsiebi ħrax f'dik iċ-ċaħda. Bħal min jitlef
tama sabiħa li kien nissel darba
tnehidt: "Kemmi niket għewwa d-djar magħluqa!
kemmi krib ta' morda! kemmi ugiġħ! kemmi dwejjaq!
kemmi qirda ta' ħajjiet fl-aħjar minn tagħhom,
u ħadd ma jwieġeb għat-tnehid tal-bniedem!
Għalfejn ix-xemx? Għalfejn il-kwiekeb żoroq?
Għalfejn il-ward u l-għana tal-għasafar
la ħadd minnhom ma jgħib għall-ħsieb imdallam
xi dawl ta' fehma, anqas għall-qalb muġuġha
taba ta' faraq? Għal min jitlob ħniena
x'tiswa ta' kobor u ta' għmiel turija?"
Meta żgħużiti kienet għadha miegħi
u minn ħarsti, minn kelmti u minn mixjiti
kienet taqbez is-saħħa, oh x'nida helwa
ta' ferħ, ta' sliema kont ixxerred fuqi,
ja tama tas-smewwiet! Il-kelma t'ommi
għadha f'widnejja ddoqq: "Qatt la tirtema
taħt it-toqol tal-ħajja: jekk in-niket
għad jiġi wara biebek u jdellillek
darek, u tħoss il-ħobż jimrar u jikber
go ħalqek, ftakar illi fik, madwarek,
u fid-dawl tas-smewwiet għandek iħobbok
missier ħanin li ma jaħqarx 'l uliedu,
għax Hu jitma' 'l-għasafar, Hu ilibbes
bis-suf lin-ngħaġ u Hu jimla bis-saħħa
lill-ħut fil-baħar; qatt, ibni, la tinsa
il-kelma t'ommok; ommok tgħid is-sewwa."

U jien emmint u, għax emmint, ftaħt qalbi
għal tama kbira, u l-ward heggeg madwari,
Ferha bla temma! Issa li saħhti mielet,
naqset il-kelma t'ommi; u int, ja tama,
m'ghadekx fuq ruhi troxx il-barka tieghek,
għax jien fil-hemm li xxeblek ma' din ħajti
tlabt lill-missier ħanin li qaltli ommi
u baqgħet bla twegiba s-sejha tiegħi.

U bħal ħsieb iswed għadda minn go ħsiebi:
"Il-bidu mnejn? It-temma fejn? X'ifissru
it-tajjeb u l-ħażin fl-insiġ ta' ħajja
maħruba f'qasir żmien? M'hix ħolma ewwilla
dik it-tjieba ħanina li għallmitni
ommi fl-iskola ta' ħogorha, meta
tfajjel daħkani ma kontx naf ħaġa oħra
ħlief inħares f'għajnejha u fit-tbissima
ta' fommha u kienu daww il-ġenna waħda
ta' ħsiebi u qalbi? Fis-sahriet lejlija,
meta tiskot il-ħajja u l-kwiekeb żoroq
jittawlu mis-smewwiet fuq dinja mħeddla;
fid-dija ta' bin-nhar, meta x-xemx tisreg
fuq il-jasar ta' nies li taħdem, tħabrek,
tagħnet u tagħraq, biex ma' wliedha tiekol
il-loqma samra aktarx bid-dmugħ imxarrba,
min qatt issamma' fil-ħolqien u sata'
jisma' lehenha? Min qatt ra daww wiċċha?"

Iżda lil ommi ma ħqarthiex fi ħsiebi,
għax ommi kinet safja u deh'nha qawwi,
u jien ħabbejtha kif iħobb poeta.
Sieka issa qiegħda fit-tgħanniqā kiesħa
tal-mewt fil-qabar ċkejken; biss xbihitha
għadha ħajja quddiem i w itkellimni;
iżd' ahi! meta xewqan immidd dirgħajja
biex ingħannaqha, ma nsib xejn fi ħdani.
J'ommi, tjieba tassew! tjieba ħanina!
għaliex ma bqajtx hawnhekk biex issabbarni?
għaliex minn ħajti ġiet il-mewt ħatfitek? ...
Il-mewt! ... Għalfejn il-mewt? Uġiġħ u niket,
ħsarat u dmugħ u tifikiriet bla farag
għalfejn dħaltu fid-dinja? X'tiswa l-ħajja
la min-nebbieta fil-egħruq moħbija
trabbi s-susa tal-mewt? Mhux bin il-għaqal
tibni biex tħott, tpingi s-sabiħ u tħassru.

Nofs il-ħarifa. Ahi, kif tislitli qalbi
il-karba twila li bla heda tidwi

fil-għalqa tal-mejtin! Kemm dmugh imrazzan
fil-ktejbiet minquxin fuq l-oqbra kiesha!
Kemm ward ta' hajja mharbat qabel zmienu!
Tara tfajjel jiggerra liebes l-iswed
qalb l-oqbra jfittex dik il-qalb li darba
kienet taqbez bil-ferh u taqsam mieghu
l-hena tas-sahha; b'lehen kiebi jsejjaħ:
"Missier! Missier!" u jieqaf bhal jistenna
it-twegiba ta' dari. Ahi! hadd ma jwiegeb
ghajr il-fewga lubiena li titniehed
gos-sigar taç-cipress u qalb is-slaleb.

Bir-rezha għewwa qalbi, id-dlam go hsiebi,
għalxejn naqbad it-triq bejn raba' u xaghri;
kollox sieket mal-plajja; ix-xemx imkeffna
go shab imdardar tibki dmugh ta' dwejjaq
fuq il-għera tal-art; ebda haxixa
niedja ma thaddar; ebda hoss ferrieħi
ta' ilma haj; il-mewt qiegħda fuq kollox.

Nistaqsi: "X'inhi l-mewt?" Minn go harruba
tasal il-għanja ta' bufula. Mgħaggeb
indawwar harsti u nara lill-għasfura
çkejna tittajjar minn għasluġ għal ieħor
fuq ruħha, lventa, u fuq kull fergħa tghanni.
"Fil-għera tal-harifa, taht is-sema
iswed bi shab li jibki, din il-għanja
ta' ferh xi trid? Meta go qalbi jagħli
id-dmugh u jaqbez minn ghajnejja u l-ebda
hniena ma twiegeb għat-tnehida tiegħi,
x'inhu li jghaxxaq u bil-ferh ixabba'
lil din il-hlejqa li ma tafx dinja oħra
ħlief lill-harruba u xiber art ma' dwarha?"

Għaddiet fewga qawwija; minn balluta
tfarfret u nizlet mingħajr hoss titbandal
għamra ta' weraq isfar. L-art hanina
laqgħethom bħallikieku biex tidfinhom
mal-mijiet u l-eluf li mietu qabel.
Izda fuq dak il-friex ta' weraq mejjet
hadra u sabiha baqgħet thaxwex l-għanja
tal-hajja s-sigra, shiha fuq genbejha,
dirghajha miftuħin u fl-ajru safi
tmewweg il-kotra ta' xuxitha. Rqiqu
bhal hajta tal-harir u bhalha ratba
u mzewqa reggħet giet iddoqq f'widnejja
mill-kenn hadrani tal-balluta kbira
l-għanja ferrieħa tal-bufula. Mgħaxxaq

u f'hin wiehed miblugħ, għajjatt: "Ewwilla aħjar mill-bniedem li bi ħsiebu jirkeb fuq il-kwiekeb u x-xmux u b'qalbu jħaddan id-dawra tal-ħolqien hi l-werqa ċkejka li titwieled f'April u tmut f'Ottubru? Egħref mill-bniedem dan l-għasfur li jgħanni fuq il-ħerba tal-mewt bla biza' tagħha?"

Leħen moħbi ċanfarni: "Kbira bosta u mkabbra l-mistoqsija. Taħseb inti li tista' tgħarrex fil-ħolqien u tifhem in-nisġa tiegħu? Meta qatt il-baħar sata' jingabar f'qoxra ta' gellewza, jew ġo ħafna ta' id tidħol id-dinja? Inti tal-bieraħ. Meta id l-Imgħallem ħażzet fil-wisa' t-triq lix-xmux u 'l-kwiekeb u xeħtithom bl-eluf jigrū, bejniethom imwieżna u marbutin b'rabta ta' mħabba, min kien xhud ta' egħmilu? Iżernaq għada u int ma tkunx: eluf ta' ħajjin oħra miegħek jintemmu, iżda l-għejjun tal-ħajja ma jinxfu qatt, u tibqa' sejra n-nisġa ta' ħajja u mewt, ta' ferħ, ta' lfiq u niket; għax min b'għaqal bla tarf ħaseb u sawwar iż-żewqa kbira tal-ħolqien ra f'ħarsa il-bidu, in-nofs u t-tmiem, u mħabbtu firex bħala ġwienah wesgħin fuq kbir u ċkejken. Tibza' u titnikket meta tara s-sema mgħajjeb bi šhab sewdieni u xejn ma taħseb illi 'l fuq minnu x-xemx tidli f'miljitha. L-imħabba twagġa'; bint il-wegġha l-hena u bint il-mewt il-ħajja; tibqa' wħedha 'kk ma tmutx il-qamħa, u mill-uġiġħ tal-ħlas tagħraf il-hena l-omm ta' ħajja ġdida. Għidli, ma tħossx ġo qalbek u ġo ruħek xewqa li tisboq kulma jroddu l-ħlejjaq, xewqa ta' hena ta' bla tarf li jibqa' wieqaf bla żmien u ħaj bla temma? Qiegħda dik ix-xewqa ġo fik bħalma fil-qamħa qiegħda moħbija s-setgħa tan-nebbieta; iżda l-fjur tagħha – fjur ta' ġid għal dejjem – fil-ġonna tas-smewwiet ma jiftaħx f'lewnu jekk qabel, fuq din l-art, ma tmutx imkasbra iż-żerriegħa tal-ġisem; u mhux għaqli tibki lill-qamħa u ma tifraħx bis-sbula."

Ilbitt. Ġo fija bdiet taħdita ħierqa bejn ħsiebi u qalbi; l-wiehed bħal fuqani

iqum fuq qaddu u jigbor l-għodda kollha
biex iħares il-jedd li ġieh mis-sura
ta' min jifhem u jrid. Iħoss il-qawwa
barranija li taħkmu, tagħfsu, tirkbu,
iżd' hu qalil, jitkagħwex f'dik il-ħakma
iżjed minnu qalila u jixtieq jolqot
bil-għodda tar-raġuni 'd-driegħ mistoħbi
li b'ħafna tal-azzar iżommu taħtu.
"Mela ma tiswa xejn," jokrob, "il-fehma
li titħaddet ġo ruħi; dawl bla dija
bħal ta' musbieħ-il-lejl; jidher fid-dlam
bla ma jsebbaħ madwaru u dlonk jintefa
malli jixgħel dawl ieħor. Daħk u frugħa
kulma jistenna l-bniedem. Mela ħabbat,
ja qalb, ħabbat u eghja! Kull taħbita
tgerrem dqiqqa minn ħajtek; meta l-ħegġa
tan-nervi li jħaddmuk, tad-demmm li jsaħħnek
tintemm u inti tiskot, forsi nkunu
nafu x'hemm moħbi."

Tniehdet l-oħra u kliemha
ħareġ niedi bid-dmugħ: "Id-dwejjaq tiegħi
inħosshom jikbru meta inti mdagħdagħ
tmewweg bħal baħar u fuq xtuti jigru
bħal żwiemel maħrubin il-ħalel tiegħek.
Jista' qatt il-miżien jiddaqqas f'siktu
jekk keffa tkun mimlija u l-oħra fiergħa?
Nitgħaxxaq bik meta, sultan qalbieni,
titfa' ħarstek dehnija fuq il-ħwejjeġ
tal-art u tas-smewwiet, u b'għaqal sieber
tizen l-imgħoddi u mill-imgħoddi tobsor
il-ġdid li jista' jsir, u waħda waħda
tjassar għalik il-liġijiet tal-għageb
li tostor in-natura: iżda jekk tinsa
is-sabiħ kollu tal-ħolqien, għax sħaba
tghajjiblek naħa minnu, u tarmi ħajtek
għax jiddellel xi jum, jiena ninfileġ
u fuqi nħoss għaddej bħal nifs marradi.
Int mexxini bid-dawl tal-għaqal, jiena
nirfdek bil-qawwa tal-imħabba, u nirbħu ..."

Bħal id ta' omm għaddiet ratba fuq rasi
u smajt kliem sieber ta' twissija ħelwa:
"Kulħadd imsallab, għaliex Kristu msallab;
Hu il-mudell; u min fit-tjieba tiegħu
sawwar il-għageb tal-ħolqien u ħadem
f'ġisem il-bniedem dik in-nisġa mżewqa
ta' għadam, dgħif, għeruq u demm u nervi

li jwiegħbu helu għall-amar tar-rieda,
heba ġo dak it-trab żerriegħa ċkejka
nebbieta tas-salib; u ma' kull ħajja
ta' bniedem tikber dik is-siġra mħattba
u twarrad għali, niket, dmugħ u dwejjaq
bla tarf, sakemm fuq dik il-għuda ħarxa
tintemm il-ħajja li nisslitha. Iżda
mhux għalhekk għandu l-bniedem jitlef għaqlu
u jħares ikreh lejn is-sema. Siġra
imsoqqija mill-għajn ta' ħniena kbira
is-siġra tas-salib, u mill-ward tagħha
jitnissel l-hena kbir ta' ħajja ħielsa.

Għarib il-bniedem fuq din l-art imtarrfa;
daru band'oħra, fejn la tgerrem susa
anqas kamla ma tiekol; fejn il-għala
u l-kif ta' kulma hu u kulma jġri
jidher bla star fid-dawl li hu minn dejjem.
Iżjed la tistaqsix. Jekk trid ġo ħsiebek
is-sliema u l-hena ġewwa qalbek, emmen!"

Kif tagħmel qalb l-għoljiet ragħda qawwija
li tarġa' lura minn kull ġenb irdumi
u tidwi ġo widnejk, hekk reġgħet lura
minn kull tarf tal-ħolqien dik it-twissija
u tenniet ġewwa moħħi: "Emmen! Emmen!"
"Emmen!" qalu s-smewwiet fil-kobor tagħhom
u firxu quddiem ħarsti, f'lejl ta' safa,
bħal xmara twila tal-ħalib, bħal sħaba
ta' trab tal-fidda u magħha u ġewwa fiha
tleblib ta' kwiekeb, dawl ta' xmux u ġiri
ta' kometi maħruha u ħarsa kwietta
ta' pjaneti u ta' qmura. "Emmen! Emmen!"
tenniet l-art, u bħal omm li tieħu 'l binha
ġo ħoġorha u bis-sabar tal-imħabba
tghallmu ta' ktieb miftuħ il-ħżuż mitbugħa
u mill-ħżuż il-fehmiet ta' min kitibhom,
firxet quddiem l-ġmiel li bħal sultana
ilibbisha u jagħniha. "Emmen! Emmen!"
għajjat b'leħen ta' ragħda l-baħar wiesa'
u gerbeb fuq ix-xtut il-ħalel bojod
bir-ragħwa tad-dagħdigha; "Emmen! Emmen!"
tennieli, u rajtu, f'nofsinar, imħegġeg
jidħaq id-daħka safja tal-imħabba;
rajtu, mera bla nikta u mingħajr mewġa,
fi nżul ix-xemx, itenni sema jsaħħar
fejn ward u deh'b, rubini u lapislazzuli
kienu jinsġu bħal star li qatt sultana

fil-ħajr tal-kobor u fil-għatx taż-żina
ma setgħet toħlom; u fl-għerien ta' qalbi
il-kelma tas-smewwiet, tal-art, tal-baħar
baqgħet tidwi bħal arpa wara l-aħħar
messa tal-kordi minn idejn l-imgħallem.

Kif wieħed li fil-mixi jasal f'naħa
li t-triq tinferaq f'żewġ ferġat u l-ebda
wiri ma jgħidlu liema t-tajba, jieqaf
u b'għajnejh u b'widnejh xewqan jistaqsi
jekk ewwilla fil-bogħ'd tidherx xi xbieha
ta' dar il-hena u jekk idoqqx xi leħen
ħabib li jgħidlu: "Din it-trejqa tiegħek,"
hekk jiena wqaft hoħbien fuq dik ix-xewka
fejn tinferaq fi tnejn it-triq tal-ħajja,
it-triq tal-jien u t-triq ta' lilhinn minnu.
U jiena wkoll għarrixt biex nara liema
waħda minn dawk it-tnejn setgħet twassalni
fid-dar tad-dawl li fehmti kienet tfittex,
fid-dar tal-hena, il-bejta minn ta' qalbi.

Rajtu madwari l-għmiel tar-raba' jħaddar
bis-siġar u l-ħaxix; smajt l-ilma jgelgel
it-tislima tas-saħħa u moħbi jgħanni
l-għasfur ferrieħi l-għanja tar-rebbiegħa;
'mma ftit lil hinn iċ-ċpar kiber u ħarsti
iddennset u fil-bogħ'd għemiet għal kollox.

Ħassejtni ċkejken f'dak is-skiel ta' ħsiebi
quddiem kobor bla xtut imkebbeb f'satra
ta' lejl bla kwiekeb! Xtaqt li kieku nlebbet
lilhinn mid-dawl iż-żiemel tad-deh'n tiegħi
u ninfed dak l-istar, nara x'hemm moħbi
f'dik is-saltna li ħadd ma raġa' minnha;
iżda ħitan tal-bronż li ebda saħħa
ma' tista' ggarraf, bi theddida ħarxa,
kienu hemm jgħollu rashom lejn is-sema
u jħaddnu x-xiber dawl li haw' madwarna.

Ħassejtni ċkejken, (għad li l-jien go ħsiebi
kien għadu jbaqbaq u jgħid kliem imqareb),
ħassejtni ċkejken bħalma jħossu tfajjel
mitluf minn ommu, u demgħa ċkejknha nizlet
siekta tizzerżaq ma' ħaddejja. Ħsiebi
ingabar fih innifsu u bħalma jgħaddi
misjuq mill-majjstral is-sħab imqatta'
li jdellel l-art u jgħajjed il-għmiel tagħha,
hekk minn fuq ruħi bdiet għaddejja ħiemda

damma ta' tifikiriet li kienu ħajti,
u tefgħu dell mifluġ fuq l-art ta' qalbi.
U qalbi tniehdet: "Oh sahriet xitwija,
li għaddejti waħdi ġo kamarti naħseb
u nikteb dak li ħsibt, – nikteb u nħassar
u nargħa' nikteb biex fil-kelma tidher
safja s-sura ta' ħsiebi, – mela ħolma,
ħolma qarrieqa kienet dik il-wegħda
ta' hena u ġid li għamiltuli darba;
kollox jintemm qasir; kollox ħuġġieġa
ta' ward li jiftaħ maż-żerniq filgħodu,
ilellex f'nofsinar u jbaxxi rasu
biex imut filgħaxija! Oh frugħa fiergħa
ta' ġid, ta' għerf, ta' kobor, u ta' ... mħabba ..."
Waqft. Sabiħa fil-ġmiel kollu tagħha
dehret quddiem i x-xbieha t'ommi. Helwa
kienet id-daħka fuq xofftejjha: helwa
id-dija rzina ta' ħarsitha; helu
dak wiċċha qamħi taħt il-kotra bajda
ta' dlielha bellusin: u jien ħabbejjha
lil din ix-xwejjha fl-hena ta' tfuliti,
fil-milja tar-rġulija u għadni nħobbha
bil-qawwa kollha li tagħtini qalbi,
għalkemm siekta fid-dlam ta' qabar ċkejken.
Le, l-imħabba ma tmutx! L-imħabba tisboq
kull żmien, u tofroq dik is-satra sewda
li taħkem 'il-ftit dawl li haw' madwarna;
għax, jekk min sawwar din il-qalb, u fiha
kebbes xewqat akbar miż-żmien u l-wisa',
jiċhdilha t-temma, jiċhad lilu nnifsu,
u m'hux ħabib tas-sewwa. Għidli, j'ommi,
tmut l-imħabba bil-mewt? jew bħalma jagħmel
farfett li jħalli l-fosdqa fl-art u joħroġ
jittajjar ħieles taħt ix-xemx ta' Mejju,
tħalli l-imħabba t-trab fejn kienet tgħammar
u fis-shana ta' xemx li qatt ma tikfes
tibqa' dejjem tithenna? Għidli, j'ommi,
li għadek tħobbni kif ħabbejtni dejjem,
li għad iżernaq jum ta' ferħ, ta' dija,
u qalbi u qalbek imsoffija bl-ilma
ta' ħniena kbira, isiru fjamma waħda
fin-nar ta' mħabba ta' bla tarf sabiħa!

Ġiet fewġa friska tilgħab fuq ħaddejja
li xerrditli ma' ġismi bħal tferfira
safja ta' hena. Oh! kemm irwejjah helwa
kienet ġabret mill-ġonna dik il-fewġa!
Fil-waqt, mal-plajja, fuq il-ħaxix aħdar

ħuġġieġa ward, fid-daqs, fil-lewn imżewwaq,
kollu sidru miftuħ u qalbu tlellex
bi trab tad-deh'b, kien donnu qed jistieden
lil min ibusu; u bħal miġbud mill-ħlewwa
tal-istedina rajt lin-naħal biezel
jgħaddas rasu xewqan f'sider il-fjuri
u jiġbor l-għasel u minn fjur għal ieħor
iġorr it-trab tad-deh'b. Fuq ħajt ta' dwejra,
ftit 'il bogħ'd minni, żewġ ħamiem tal-barr,
bħalkieku mxaħxaħ f'dik id-dija fietla
tax-xemx ħanina, kien jitbewwes f'ħolma
ta' xi bejta fil-blat fejn ebda regħba
ma tasal kiefra, anqas ta' riħ jew xita
ma tizzarġan il-qilla; u fuq ix-xtajta
tal-baħar ikħal daqs in-nir kont tisma'
tħaxwex mewġa lubiena, bħal żegħila
li dan il-qawwi jaf fil-jum tas-sliema
jagħmel lill-omm li qatt ma tegħja trabbi.

Xi waqt ir-rieda donnha tkun lubiena
u taħkem aktar minnha l-fantasija.
Hekk ġrali jien; misruq mid-dehra kbira
tal-imħabba li tħaddan lin-natura,
mingħajr ma kont naf sewwa x'qiegħed nagħmel,
arfajt għajnejja 'l fuq, idejja ltaqgħu
swaba' ma' swaba' u bħalma jagħmel tfajjel
meta tmissu l-id t'ommu, nżilt qajl qajla
għarkobbtejja fuq l-art ħadra bin-nifel.

Siket il-jien ġo fija bħalma jiskot
xi drabi l-majstral wara li jheżheż
lis-siġar minn għeruqhom u bi šhaba
ta' trab imtajjar mit-triqat igħajjeb
l-ikħal safi tal-ajru; u kif mal-waqgħa
tar-riħ fuqani targħa' tagħmel dlielha
il-balluta godlija u jargħa' jtalla'
rasu ċ-ċkejna l-ħaxix li kien infirex,
hekk, kif siket il-jien, fuq moħħi u qalbi
ġiet il-fewġa tas-sliem, u firxu dlielhom
il-fehmiet tajba u ġewwa sidri tharrku
ferrieħa t-tqanqiliet ta' safa u benna.

Qomt mill-art bħal mibdul fi bniedem ieħor;
ħassejt ġo sidri t-tjieba tat-tfulija
u bħal tifel għajjatt: "Aħfirli, j'ommi!
Aħfirli, j'ommi! Int biss kont għidtli s-sewwa.
Kelli d-dalma fuq ħsiebi u l-mewt ġo qalbi
għax ridtu minni d-dawl u minni l-hena.

Kont għidtli kelma: 'L-Jien għadu tas-sema,
u s-sema ma jwiġbux,' u jiena nsejtha;
ridt li l-kbir jaqdi 'ż-żgħir, u fil-jien tiegħi
għbart il-jedd tal-ħolqien u d-disinn t'Alla.
Issa qed nara: nifhem kif il-werqa
għandha tidbiel, tisfar u fl-aħħar taqa'
biex tibqa' ħajja s-sigra u tibqa' ħadra.
Jien bkejt lill-werqa u xejn ma ħsibt fis-sigra.
Issa qed nifhem it-twissija tiegħek:
'Iżjed la tistaqsix; jekk trid ġo ħsiebek
is-sliema u l-hena ġewwa qalbek, emmen.'"

Nemmen. Kelma qalila imma sabiħa;
čaħda tal-jien u l-akbar wetqa tiegħu.
Għaliex jekk kulma nafu 'l barra minna
emminnieh lilna n fusna u lil haddiehor
u f'dik l-emmna wettaqna l-fehma tagħna,
l-akbar wetqa tal-jien Int biss, Mulejja;
għax fiergħa l-kelma tal-bnedmin u tbiddel,
u l-għerf li lbieraħ kien imexxi d-dinja
kellu llum jargħa' lura fuq mixjitu;
imm' Inti ma tbiddilx, u l-kelma tiegħek
għadha tinsama' llum sħiħa u widdieba
bħalma nsemgħet fil-bidu, u tibqa' tidwi
fuq il-ħerba taż-żmien, sakemm fis-sema
tibqa' sultana x-xemx u taħtha tibqa'
tħabbat xi qalb. Oh! jiena qed nismagħha,
Mulejja, il-kelma tiegħek, qed nismagħha
titħaddet ġewwa qalbi u ġewwa ħsiebi
b'dik il-ħlewwa li tiġbed, b'dik il-qawwa
li tirbaħ bla ma tgħakkes, b'dik it-tjieba
li taf qalb ta' missier għal ibnu ċ-ċkejken.

Issa jien ma jien xejn, għax għaraft lilek,
Mulej, li Inti kollox. Kif il-baħar
iħaddan l-art, hekk Inti tħaddan lili,
u jien mitluf ġo fik: Int biss il-bidu.
Int biss it-temma, id-dawl, il-ġid, il-hena
ta' kulma jien: fik biss il-kif u l-għala
ta' kulma sar, ta' kulma jsir ġo fija,
ta' li jiġri madwari; u kif fuq mera
id-dawl jaħdem ix-xebh ta' min iħares
u x-xebh ikun id-dawl, hekk jien, Mulejja,
fik nara x-xbieha tiegħi bħal fi ħġieġa
safja bla nikta, u dik ix-xbiha ħajja
mhix ħlief id-dawl li wiċċek jixhet fuqi.
Fieragħ mingħajrek u għaddieni l-bniedem;
imm' Int sawwartu hekk, sabiex tkun tista'

timlieh u twettqu bik innifsek, terfgħu
mid-dlam tal-mewt għad-dawl ta' ħajja kbira;
għax kif jaħdem skultur mudell fit-tafal,
u ħsiebu jkun fil-bronż li jiġi wara,
hekk Int ħdimt l-ewwel bniedem – trab mewwieti –
waqt li ħarstek fil-bgħid kienet titgħaxxaq
bi bniedem ieħor, l-isbaħ xogħ'l ta' driegħek,
kbir daqsek fi ċkunitu. U Inti rajtu
lil dan il-bniedem, bħal mišhut imsallab,
fuq demm il-ħtija jxerred demm il-maħfra,
biex jekk, nisel id-dnub, daħlu fid-dinja
il-mewt u n-niket, fuq il-mewt u n-niket
jidħlu, nisel il-ħajr, il-ħajja u l-hena.

Issa mexxini Int, ja dawl tas-sema,
biex ma nargax fil-ghama ta' kburiti;
razzan go fija l-jien, l-għadu tas-sewwa,
biex miegħi tghammar Int; imxejt bizzejjed
fid-dlam, intektek bil-għasluġ ta' ħsiebi,
fuq triq imwiegħra, fejn il-mewt tittawwal
minn kull xifer ta' rdum; xerridt bizzejjed
dmugħ mingħajr faraġ, waqt li t-talba tiegħi
kienet tidwi bla tama ġewwa qalbi,
għax ġwienah ma kellhiex biex tifred l-għoli.
Issa mexxini Int, għax fik biss nagħraf
il-għajb tal-jien u l-ġmiel ta' lilhinn minnu.

(meħuda mill-ktieb *Dun Karm: il-poeżiji miġbura*, edizzjoni kritika ta' Oliver Friggieri, Klabb Kotba Maltin u Karmen Mikallef Buħaġar, 1980).